

Social Sciences Indexed

International
SOCIAL MENTALITY AND
RESEARCHER THINKERS JOURNAL
Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
SMARTjournal (ISSN:2630-631X)

Architecture, Culture, Economics and Administration, Educational Sciences, Engineering, Fine Arts, History, Language, Literature, Pedagogy, Psychology, Religion, Sociology, Tourism and Tourism Management & Other Disciplines in Social Sciences

2019

Vol:5, Issue:26

pp.1785-1795

www.smartofjournal.com

editorsmartjournal@gmail.com

LİSE DÜZEYİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİ TUTUMLARININ VE BEDEN EĞİTİMİ DERSİ SPORTMENLİK DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

THE INVESTIGATION OF HIGH-SCHOOL STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS PHYSICAL EDUCATION COURSE AND SPORTSMENSHIP ATTITUDES TOWARDS PHYSICAL EDUCATION.

Dr. Öğr. Üyesi. Metin KARAYOL

Muş Alparslan Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, Muş/Türkiye

Article Arrival Date : 10.11.2019

Article Published Date : 10.12.2019

Article Type : Research Article

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.391>

Reference : Karayol, M. (2019). "Lise Düzeyindeki Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının Ve Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının İncelenmesi ", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 5(26): 1785-1795

ÖZET

Bu çalışmada lise düzeyindeki öğrencilerin beden eğitimi dersi tutumlarının ve beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Hatay ilinde yer olan lise öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise, evrenden rastgele yöntem ile seçilen 134 kadın, 139 erkek toplam 273 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmek için araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Katılımcıların beden eğitimi dersi tutumlarını tespit etmek için "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" Sportmenlik davranışlarını ölçmek için ise "Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranış Ölçeği" kullanılmıştır. Yapılan normalite testine göre verilerin analizinde, İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Araştırmanın sürekli değişkenleri arasında pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak değerlendirilmiştir. Çalışmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve tabloların oluşturulması amacıyla SPSS (Statistical Package For Social Sciences 23) istatistiksel paket programı kullanılmıştır. Sonuç olarak: Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği ve Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranış Ölçeği alt boyutlarında Cinsiyet, Lise Türü, Sınıf, Boş Zaman Egzersiz Sıklığı, Bir Kulüpte Düzenli Spor Yapma Değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar görülmüştür ($p < 0,05$). Sonuç olarak Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersi Tutum Puan Ortalamaları alt boyutlarında Öğrencilerin "bilişsel tutum", "Duyuşsal Tutum", "Davranışsal Tutum" ve "Beden Eğitimi Dersi Tutum Toplam" ortalaması yüksek saptanmıştır. Sportmenlik Davranışı Puan Ortalamalarında ise "Uygun Davranışlar Sergileme" ortalaması zayıf "Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma" ortalaması yüksek ve "Sportmenlik Davranışı Toplam" ortalaması yüksek olarak saptanmıştır. Spor lisesi öğrencilerinin davranışsal tutum puanları, diğer lisesi öğrencilerinin davranışsal tutum puanlarından yüksek bulunmuştur. Yine spor lisesi öğrencilerinin uygun davranışlar sergileme puanları, diğer lisesi öğrencilerinin uygun davranışlar sergileme puanlarından yüksek bulunmuştur. Spor Lisesinde okuyan öğrencilerin diğer lisede okuyan öğrencilere göre, Beden Eğitim Derslerine gösterdikleri Tutum ve Sportmenlik Davranışları, spor faktörünün ne denli önemli olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Tutum, Sportmenlik Davranışları.

ABSTRACT

In this study, the investigation of high-school students' attitudes towards physical education course and sportmanship attitudes towards physical education has been aimed. The population of the study consists of the students studying at highschool. The sample group of the study consists of 134 women and 139 men of 273 students in total selected with a random method from the population. Personal Information Form created by the researchers has been used to identify the demographical features of the participants. While "Physical Education Course Attitude Scale" has been used to determine the attitudes of the participants towards physical education course, "Physical Education Course Sportmanship Attitude Scale" has been used to determine their sportmanship behaviours. In data analysis according to the normality test applied, T-test has been used in comparing the quantitative continuous data between two independent

groups and One Way Anova Test has been used in comparing the quantitative continuous data among more than two independent groups. Scheffe Test has been used to determine the differences after Anova test as a supplementary post-hoc analysis. Pearson Correlation Analysis has been applied among the continuous variables of the study. The significance level has been evaluated as $p < 0.05$. SPSS (Statistical Package For Social Sciences 23) has been used on the purpose of creating and of the tables and the evaluation of the data obtained in the study. As a consequence: Significant differences have been seen according to Gender, School Type, Class, Frequency of Free Time Exercise, Variables of Students' Regular Sport Activities in a Club in the sub-dimensions of the Physical Education Course Attitude Scale of the students and Physical Education Course Sportmanship Attitude Scale ($p < 0.05$). However, no significant difference has been seen according to the variables of Monthly Average Income and Background Education of Father ($p > 0.05$). As a result, Students' average of "cognitive attitude", "Affective Attitude", "Behavioral Attitude" and "Physical Education Course Attitude Total" has been recorded high in the sub-dimensions of Students' Physical Education Course Attitude Point Average. The average of "Exhibiting Appropriate Behaviour" in Sportmanship Behaviour Point Average has been recorded as poor and the average of "Avoiding Unappropriate Behaviours" and "Sportmanship Behaviour Total" have been recorded high. It has been found out that the behavioural attitude points of the students studying at sports academy are higher than the behavioural attitude points of the students studying at other high-school. Once again, it has been found out that the points of exhibiting appropriate behaviours of the students studying at sport academy are higher than the points of exhibiting appropriate behaviours of the students from other high-schools. Sport Academy Students' Attitudes and Sportmanship Behaviours Towards Physical Education Courses compared to the students studying at other high-schools have shown how important sport factor is.

Key Words: Physical Education, Attitude, Sportmanship Behaviours.

1. GİRİŞ

Beden eğitimi ve Spor derslerinin öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimine katkısı yüksektir. Öğrencinin çok yönlü gelişimine katkısı, aktif katılımın zorunlu olması, yaparak-yaşayarak öğrenme ortamı sunması beden eğitimi dersinin önemini daha da arttırmaktadır. Aynı zamanda beden eğitimi ve sporun insanların fiziksel, mental, ruhsal ve sosyal gelişimlerine çok önemli katkıları bulunmaktadır. Bu nedendir ki okullarda ilköğretim çağından başlamak üzere beden eğitimi dersleri okutulmaktadır.

Bireyler sporun sağlıklı yaşam ve hayatlarıyla doğrudan ilişkili olması nedeniyle spora yönelik tutum ve algı metaforları geliştirmişlerdir (Koç ve ark.,2015). Koç ve ark., (2015)'nin yapmış oldukları çalışmada İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin sporu sağlıklı yaşam ve hayatlarıyla doğrudan ilişkili olması nedeniyle spora yönelik tutum ve algı metaforları geliştirdiklerini belirtmişlerdir.

İnsan yaşamının bir parçası olan tutum davranışları, dolaylı ya da doğrudan, pozitif ya da negatif olarak kişiler arasında etkileşim yaratmaktadır. İnsanlar arasında sıkça rastladığımız tutum davranışları eğitim sistemi içerisinde de öğrencilerin derslere dönük tutumları ders başarısı ya da verimliliği üzerinde önemli belirleyici faktörlerden birisidir. Güllü & Güçlü 'ye (2009) göre, beden eğitimi dersine yönelik tutumların olumsuz olması öğrencilerin hem ders kazanımlarını azaltmakta hem de azalan ilgiden sonra derse olan aidiyetlerini minimum seviyelere çekmektedir. Ayrıca öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının negatif yönde olması fiziksel anlamda bitkinlik, mental anlamda başaramama duygusu, ruhsal olarak huzursuzluk ve sosyal olarak da iletişim kopukluğu ile birlikte asosyal bir yapıya kavuşturacaktır.

Bireylerden sportif etkinliklerle ilgili olarak belirlenen kurallara uymasını, rakibe karşı saygı duymasını ve etkinliklere daima doğru ruh hali ile doğru tavırlarla beraber fırsat eşitliğini ilke edinerek katılması beklenilir (Siedentop ve ark, 2004; Hacıcaferoğlu ve ark, 2015). Sportmenlik davranışları sergilenirken kurallar ve ilkeler dışında hareket ettiğimiz takdirde sportif anlayışa aykırı düşmektedir. Günümüzde gerek saha içerisinde gerekse tribünler ve diğer spor ortamlarındaki şiddet eğilimi ve Fair-Play'e tezat uygulama ve davranışlar sebebiyle, bireyler spor kültürü ve spor ahlakı bakımından yeterli seviyede gelişim sergileyememektedirler (Tanrıverdi; 2012).

Spor eğitim modeli incelendiğinde, spor eğitiminin sosyal becerilere katkı sağlayarak ilişkili kurulabildiği görülmektedir (Siedentop ve ark; 2004). Öğrencilerin strateji spor kültürüne ve becerilerine dair görüşlerinde eşitlik, Fair-Play ve sosyal içermeye kavramlarının önemsendiği bir ortam bağlamında birleştirmek üzere planlanan Spor eğitim modelinde, sosyal beceriler katkıları yadsınamaz. Bu içerik kapsamında üzerinde durulması gereken esas değerlerden biri olan Fair-Play kavramı, sosyal becerilerin sürekli olarak kullanılması ile birlikte ortaya çıkar. Sportmenlik davranışları ile ilgili alan taraması yapıldığında, eğitim sistemi içerisindeki yönetmelikler çerçevesinde sosyal becerilerin öğrenimi ve gelişimine yönelik çeşitli stratejik eğitim programlarının

dâhil etmeleri neticesinde sosyal becerilerin gelişim sağladığı görülmüştür. Bu çerçevede, beden eğitimi ve spor dersleri aracılığıyla öğrencilerin sosyal becerileri öğrenmeleri ve bu becerileri geliştirmelerini sağlamakla beraber sportmenlik davranışlarında gelişimler gözlenmektedir (Vidoni&Ward; 2009).

Bu noktadan hareketle araştırmada, Hatay/Antakya’da eğitim gören Lise Düzeyindeki Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının ve Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının İncelenmesi önemli görülmektedir.

2.ÇALIŞMA GRUBU VE YÖNTEM

Araştırmada elde edilen veriler anket yolu ile toplanmıştır. Çalışmanın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılında Hatay ilinde beden eğitimi ve spor derslerine katılım sağlayan öğrenciler oluşturmaktadır.

Örneklem grubunu ise evrenden rastgele örneklem seçim yöntemi ile Hatay’ın Antakya ilçesinde yer alan 15 Temmuz Şehitler Spor Lisesi ve Antakya Anadolu Lisesinde gönüllü olarak katılan toplam 273 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmek için araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

2.1. Verilerin Toplanması ve Analizi

Katılımcıların beden eğitimi dersi tutumlarını tespit etmek için M. Güllü, M. Güçlü (2009) tarafından geliştirilen ‘‘Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği’’ kullanılmıştır. Ölçeğin 11 maddesi olumsuz (madde 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35) ve 24 maddesi olumlu olmak üzere toplam 35 maddeden oluşmaktadır. Bu araştırmada Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği ölçeğinin güvenilirliği Cronbach’s Alpha=0,936 olarak yüksek bulunmuştur. Alt boyutları ise tablodaki gibidir;

Tablo 1; Tutum ölçeği alt boyutları

Alt boyutları	Olumlu Madde Numaraları	Olumsuz Madde Numaraları
Bilişsel Öğe	5.7.9.14.18.21.23.	3.17.20.24.25.35.
Duyuşsal Öğe	1.2.6.12.15.	26.29.
Davranışsal Öğe	4.8.10.11.13.16.22.27.28.31.32.33.	19.30.34.

Sportmenlik davranışlarını ölçmek için ise Y. Koç (2013). Tarafından geliştirilen ‘‘Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranış Ölçeği’’ Kullanılmıştır. Bu araştırmada Sportmenlik Davranış Ölçeği ölçeğinin güvenilirliği Cronbach’s Alpha=0,839 olarak yüksek bulunmuştur. Uygun davranışlar sergileme, uygunsuz davranışlardan kaçınma olarak İki alt boyuttan oluşmaktadır.

Tablo 2; Beden eğitimi dersi sportmenlik davranış ölçeği alt boyutları

Uygun Davranışlar Sergileme	Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma
3.5.6.8.10.13.15.17.18.20.22.	1.2.4.7.9.11.12.14.16.19.21.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır.

İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (Oneway) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Araştırmanın sürekli değişkenleri arasında Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır.

3.BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan öğrenciler ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 1. Tanımlayıcı özellikler

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	134	49,1
Erkek	139	50,9
Lise Türü		
Spor Lisesi	176	64,5
Diğer Liseler	97	35,5
Sınıf		
9	14	5,1
10	179	65,6
11	42	15,4
12	38	13,9
Boş Zaman Egzersiz Sıklığı		
Her Zaman	153	56,0
Ara Sıra	86	31,5
Nadiren	34	12,5
Bir Klüpte Düzenli Spor Yapma Durumu		
Evet	131	48,0
Bazen	48	17,6
Hayır	94	34,4

Öğrenciler Cinsiyete Göre 134'ü (%49,1) kadın, 139'u (%50,9) erkek olarak dağılmaktadır. Öğrenciler lise türüne göre 176'sı (%64,5) spor lisesi, 97'si (%35,5) diğer liseler olarak dağılmaktadır. Öğrenciler sınıfa göre 14'ü (%5,1) 9, 179'u (%65,6) 10, 42'si (%15,4) 11, 38'i (%13,9) 12 olarak dağılmaktadır. Öğrenciler boş zaman egzersiz sıklığına göre 153'ü (%56,0) her zaman, 86'sı (%31,5) ara sıra, 34'ü (%12,5) nadiren olarak dağılmaktadır. Öğrenciler bir klüpte düzenli spor yapma durumuna göre 131'i (%48,0) evet, 48'i (%17,6) bazen, 94'ü (%34,4) hayır olarak dağılmaktadır.

Tablo 2. Beden eğitimi dersi tutum puan ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Bilişsel Tutum	273	3,610	0,792	1,150	5,000
Duyuşsal Tutum	273	3,697	0,916	1,140	5,000
Davranışsal Tutum	273	3,707	0,807	1,130	5,000
Beden Eğitimi Dersi Tutum Toplam	273	3,669	0,768	1,310	5,000

Öğrencilerin “bilişsel tutum” ortalaması yüksek $3,610 \pm 0,792$ (Min=1.15; Maks=5), “duyuşsal tutum” ortalaması yüksek $3,697 \pm 0,916$ (Min=1.14; Maks=5), “davranışsal tutum” ortalaması yüksek $3,707 \pm 0,807$ (Min=1.13; Maks=5), “beden eğitimi dersi tutum toplam” ortalaması yüksek $3,669 \pm 0,768$ (Min=1.31; Maks=5), olarak saptanmıştır.

Tablo 3. Sportmenlik davranışı puan ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.

Uygun Davranışlar Sergileme	273	2,379	1,053	1,000	5,000
Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma	273	3,915	0,838	1,000	5,000
Sportmenlik Davranışı Toplam	273	3,768	0,671	2,360	5,000

Öğrencilerin “uygun davranışlar sergileme” ortalaması zayıf $2,379 \pm 1,053$ (Min=1; Maks=5), “uygunsuz davranışlardan kaçınma” ortalaması yüksek $3,915 \pm 0,838$ (Min=1; Maks=5), “sportmenlik davranışı toplam” ortalaması yüksek $3,768 \pm 0,671$ (Min=2.36; Maks=5), olarak saptanmıştır.

Tablo 4. Beden eğitimi dersine yönelik tutumun tanımlayıcı özelliklere göre farklılaşma durumu

Demografik Özellikler	n	Bilişsel Tutum	Duyuşsal Tutum	Davranışsal Tutum	Beden Eğitimi Dersi Tutum Toplam
Cinsiyet		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Kadın	134	3,710±0,680	3,754±0,824	3,765±0,734	3,742±0,684
Erkek	139	3,513±0,878	3,642±0,997	3,651±0,871	3,598±0,837
t=		2,068	1,004	1,166	1,556
p=		0,039	0,316	0,245	0,121
Lise Türü		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Spor Lisesi	176	3,612±0,852	3,744±0,974	3,812±0,841	3,724±0,817
Diğer Liseler	97	3,606±0,675	3,611±0,800	3,516±0,706	3,568±0,662
t=		0,060	1,149	2,947	1,611
p=		0,949	0,251	0,003	0,088
Sınıf		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
9	14	3,857±0,627	3,520±1,022	3,591±0,726	3,676±0,670
10	179	3,575±0,772	3,678±0,938	3,659±0,810	3,631±0,771
11	42	3,835±0,884	3,918±0,905	3,922±0,728	3,889±0,765
12	38	3,431±0,789	3,609±0,766	3,739±0,889	3,599±0,775
F=		2,381	1,135	1,333	1,406
p=		0,070	0,335	0,264	0,241
Boş Zaman Egzersiz Sıklığı		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Her Zaman	153	3,662±0,864	3,793±0,939	3,763±0,847	3,732±0,820
Ara Sıra	86	3,596±0,740	3,716±0,836	3,701±0,757	3,665±0,714

Nadiren	34	3,410±0,520	3,219±0,884	3,467±0,719	3,396±0,596
F=		1,439	5,677	1,896	2,696
p=		0,239	0,004	0,152	0,069
PostHoc=			1>3, 2>3 (p<0.05)		
Bir Klüpte Düzenli Spor Yapma Durumu		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Evet	131	3,627±0,814	3,802±0,874	3,801±0,796	3,736±0,768
Bazen	48	3,361±0,735	3,327±1,053	3,300±0,896	3,328±0,792
Hayır	94	3,714±0,770	3,740±0,861	3,784±0,714	3,749±0,715
F=		3,266	5,004	7,775	5,952
p=		0,040	0,007	0,001	0,003
PostHoc=		1>2, 3>2 (p<0.05)	1>2, 3>2 (p<0.05)	1>2, 3>2 (p<0.05)	1>2, 3>2 (p<0.05)

Cinsiyet Değişkenine Göre Kadınların bilişsel tutum puanları ($x=3,710$), erkeklerin bilişsel tutum puanlarından ($x=3,513$) yüksek bulunmuştur ($t=2,068$; $p=0.039<0.05$). Kaya ve ark.,(2010)'nın yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılığın olduğu ancak cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığını, Hekim ve Tokgöz (2017)'ün yapmış oldukları çalışmada beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuş, elde edilen bulgulara göre erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının kadın öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Aradaki bu farklılığın örneklem grubunda spor lisesi değişkeninden kaynaklandığı söylenebilir. Akandere ve Ark. (2010) göre ise Erkeklerin tutum puanlarının bayanların tutum puanlarından yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Aradaki bu farklılık orta öğretim öğrencilerinin gelişim çağı ile lise öğrencilerinin gelişim çağı ve yaklaşım tarzları ile ilişkili olduğu söylenebilir. Lise Değişkenine Göre Spor lisesi öğrencilerinin davranışsal tutum puanları ($x=3,812$), diğer lisesi öğrencilerinin davranışsal tutum puanlarından ($x=3,516$) yüksek bulunmuştur. Spor lisesi öğrencilerinin spor ile daha çok iç içe olmaları derslerine tutumlarını olumlu yönde etkilemekte olduğu söylenebilir. Boş Zaman Egzersiz Sıklığı Değişkenine Göre Öğrencilerin duyuşsal tutum puanları boş zaman egzersiz sıklığı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=5,677$; $p=0.004<0.05$). Akandere ve Ark. (2010) göre de beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının boş zamanlarda spor veya egzersiz yapma durumu bakımından karşılaştırılmasında boş zamanlarda spor veya egzersizi her zaman yapanların beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanı anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($P<0,05$). Çalışmamıza paralellik gösteren bu sonuç sporun gerek eğitim sistemimizde gerekse boş zamanlarımızda öğrencilerin tutumlarını pozitif yönde artırdığını söylenebilir. Bir Klüpte Düzenli Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Öğrencilerin bilişsel tutum puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=3,266$; $p=0.04<0.05$). Farkın nedeni Bir klüpte düzenli spor yapma durumu evet olanların bilişsel tutum puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu bazen olanların bilişsel tutum puanlarından yüksek olmasıdır ($p<0.05$). Bir klüpte düzenli spor yapma durumu hayır olanların bilişsel tutum puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu bazen olanların bilişsel tutum puanlarından yüksek olmasıdır ($p<0.05$). Öğrencilerin duyuşsal tutum puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=5,004$; $p=0.007<0.05$). Farkın

nedeni Bir klüpte düzenli spor yapma durumu evet olanların duyuşsal tutum puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu bazen olanların duyuşsal tutum puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Bir klüpte düzenli spor yapma durumu hayır olanların duyuşsal tutum puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu bazen olanların duyuşsal tutum puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Öğrencilerin davranışsal tutum puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir($F=7,775$; $p=0.001<0.05$). Farkın nedeni Bir klüpte düzenli spor yapma durumu evet olanların davranışsal tutum puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu bazen olanların davranışsal tutum puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Bir klüpte düzenli spor yapma durumu hayır olanların davranışsal tutum puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu bazen olanların davranışsal tutum puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum toplam puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir($F=5,952$; $p=0.003<0.05$). Farkın nedeni Bir klüpte düzenli spor yapma durumu evet olanların beden eğitimi dersi tutum toplam puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu bazen olanların beden eğitimi dersi tutum toplam puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Bir klüpte düzenli spor yapma durumu hayır olanların beden eğitimi dersi tutum toplam puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu bazen olanların beden eğitimi dersi tutum toplam puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Tutum alt boyutlarında öğrencilerin bazen olarak işaretledikleri spor yapma durumları, yapmış oldukları sporda yapıp yapmama arasında karamsar kaldıkları bu da tutum boyutlarını etkilediğini söylebiliriz.

Tablo 5. Sportmenlik davranışı puanlarının tanımlayıcı özelliklere göre farklılaşma durumu

Demografik Özellikler	n	Uygun Davranışlar Sergileme	Uygunsuz Davranışlardan Kaçınma	Sportmenlik Davranışı Toplam
Cinsiyet		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Kadın	134	2,281±1,125	3,984±0,889	3,851±0,731
Erkek	139	2,474±0,973	3,850±0,783	3,688±0,599
t=		-1,520	1,324	2,028
p=		0,130	0,188	0,044
Lise Türü		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Spor Lisesi	176	2,476±1,139	3,988±0,818	3,756±0,683
Diğer Liseler	97	2,204±0,853	3,784±0,862	3,790±0,651
t=		2,051	1,941	-0,393
p=		0,027	0,053	0,694
Sınıf		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
9	14	1,896±0,669	4,149±0,910	4,127±0,702
10	179	2,354±0,973	3,865±0,812	3,756±0,667
11	42	2,080±1,164	4,058±0,818	3,989±0,620
12	38	3,010±1,155	3,909±0,949	3,450±0,598
F=		7,144	0,989	6,050

p=		0,000	0,398	0,001
PostHoc=		4>1, 4>2, 4>3 (p<0.05)		1>2, 3>2, 1>4, 2>4, 3>4 (p<0.05)
Boş Zaman Egzersiz Sıklığı		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Her Zaman	153	2,421±1,111	3,953±0,818	3,766±0,653
Ara Sıra	86	2,334±0,998	3,993±0,769	3,829±0,694
Nadiren	34	2,308±0,929	3,551±1,010	3,622±0,684
F=		0,275	3,817	1,171
p=		0,760	0,023	0,312
PostHoc=			1>3, 2>3 (p<0.05)	
Bir Klüpte Düzenli Spor Yapma Durumu		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Evet	131	2,523±1,205	4,019±0,816	3,748±0,684
Bazen	48	2,521±0,936	3,663±0,892	3,571±0,597
Hayır	94	2,106±0,807	3,899±0,820	3,897±0,666
F=		4,958	3,261	3,938
p=		0,008	0,040	0,021
PostHoc=		1>3, 2>3 (p<0.05)	1>2 (p<0.05)	3>2 (p<0.05)

Cinsiyet Değişkenine Göre Kadınların sportmenlik davranışı toplam puanları ($x=3,851$), erkeklerin sportmenlik davranışı toplam puanlarından ($x=3,688$) yüksek bulunmuştur ($t=2,028$; $p=0.044<0.05$). Sezer ve Ark, (2015) ortaokul öğrencilerin Cinsiyet değişkenine göre ölçeğin alt boyutlarının ortalamaları incelendiğinde “Uygun Davranışlardan Kaçınma” alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmuştur. Uygun Davranışlardan Kaçınma alt boyutu puan ortalamalarına göre erkeklerin puan ortalamalarının kadınların puan ortalamasından daha yüksek olduğu görülmüştür. Aradaki bu farklılığın çalışmamızda öğrencilerin lise düzeyinde olması öğrencilerin gelişim farklılıklarıyla ilgili olduğu söyleyebiliriz. Lise Türü Değişkenine Göre Spor lisesi öğrencilerinin uygun davranışlar sergileme puanları ($x=2,476$), diğer lisesi öğrencilerinin uygun davranışlar sergileme puanlarından ($x=2,204$) yüksek bulunmuştur ($t=2,051$; $p=0.027<0.05$). Spor lisesi öğrencilerinin sporla iç içe daha fazla vakit geçirmeleri sportmenlik davranışlarında olumlu farklılık gösterdiği söylenebilir. Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin uygun davranışlar sergileme puanları sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=7,144$; $p=0<0.05$). Farkın nedeni 12. sınıf olanların uygun davranışlar sergileme puanlarının 9. sınıf olanların uygun davranışlar sergileme puanlarından yüksek olmasıdır ($p<0.05$). 12. sınıf olanların uygun davranışlar sergileme puanlarının 10. sınıf olanların uygun davranışlar sergileme puanlarından yüksek olmasıdır ($p<0.05$). 12. sınıf olanların uygun davranışlar sergileme puanlarının 11. sınıf olanların uygun davranışlar sergileme puanlarından yüksek olmasıdır ($p<0.05$). Yılmaz ve Ark, (2017) ortaokul öğrencileri üzerindeki çalışmada ise, “uygun davranışlar sergileme” alt boyutundan aldıkları toplam puanın sınıf seviyesine göre istatistiksel olarak farklılaştığı görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, en yüksek sportmenlik puanına 5. Sınıf öğrencilerinin sahip olduğu, bunu sırasıyla 6. ve 7. sınıfta öğrenim gören

öğrencilerin takip ettiği görülmektedir. 12 sınıfların sportmenlik puanları diğer sınıflara göre daha yüksek çıkması ortaokul döneminde ergenlik ile ilgili davranışların üst seviyede olması yaş ilerledikçe kişilerin olgunlaşarak daha doğru davranabildikleri uygun davranışlar sergileyebildiklerini düşünülmektedir. Öğrencilerin sportmenlik davranışı toplam puanları sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir($F=6,050$; $p=0.001<0.05$). Farkın nedeni 9. sınıf olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarının 10. sınıf olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). 11. sınıf olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarının 10. sınıf olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). 9. sınıf olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarının 12. sınıf olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). 10. sınıf olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarının 12. sınıf olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). 11. sınıf olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarının 12. sınıf olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Öğrencilerin uygunsuz davranışlardan kaçınma puanları sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$). 9 sınıf öğrencilerinin üst sınıflara göre okula yeni başladıkları mümkün olduğu kadar olumsuz durumlardan kaçtıkları uygunsuz davranışlar sergilemekten uzak durdukları söylenebilir. Boş Zaman Egzersiz Sıklığı Değişkenine Göre Öğrencilerin uygunsuz davranışlardan kaçınma puanları boş zaman egzersiz sıklığı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir($F=3,817$; $p=0.023<0.05$). Farkın nedeni Boş zaman egzersiz sıklığı her zaman olanların uygunsuz davranışlardan kaçınma puanlarının boş zaman egzersiz sıklığı nadiren olanların uygunsuz davranışlardan kaçınma puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Boş zaman egzersiz sıklığı ara sıra olanların uygunsuz davranışlardan kaçınma puanlarının boş zaman egzersiz sıklığı nadiren olanların uygunsuz davranışlardan kaçınma puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Öğrencilerin uygun davranışlar sergileme, sportmenlik davranışı toplam puanları boş zaman egzersiz sıklığı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$). Boş zamanlarında egzersiz yapmayan yada nadiren yapan öğrenciler uygunsuz davranışlardan kaçınma durumlarında daha rahat hareket edebiliyorlar. Bir Klüpte Düzenli Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Öğrencilerin uygun davranışlar sergileme puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir($F=4,958$; $p=0.008<0.05$). Farkın nedeni Bir klüpte düzenli spor yapma durumu evet olanların uygun davranışlar sergileme puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu hayır olanların uygun davranışlar sergileme puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Bir klüpte düzenli spor yapma durumu bazen olanların uygun davranışlar sergileme puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu hayır olanların uygun davranışlar sergileme puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Öğrencilerin uygunsuz davranışlardan kaçınma puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir($F=3,261$; $p=0.04<0.05$). Farkın nedeni Bir klüpte düzenli spor yapma durumu evet olanların uygunsuz davranışlardan kaçınma puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu bazen olanların uygunsuz davranışlardan kaçınma puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Öğrencilerin sportmenlik davranışı toplam puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir($F=3,938$; $p=0.021<0.05$). Farkın nedeni Bir klüpte düzenli spor yapma durumu hayır olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarının bir klüpte düzenli spor yapma durumu bazen olanların sportmenlik davranışı toplam puanlarından yüksek olmasıdır($p<0.05$). Altun ve Güvendi (2019) çalışmamızla paralel olarak uygun davranışlar sergileme puanı anlamlı farklılık göstermektedir.

4. SONUÇ

Yapılan çalışma sonucunda;Beden Eğitimi Dersi Tutum Puan Ortalamaları alt boyutlarında Öğrencilerin “bilişsel tutum” ortalaması yüksek, “duyuşsal tutum” ortalaması yüksek, “davranışsal tutum” ortalaması yüksek, “beden eğitimi dersi tutum toplam” ortalaması yüksek, olarak saptanmıştır.Sportmenlik Davranışı Puan Ortalamalarında ise Öğrencilerin “uygun davranışlar sergileme” ortalaması zayıf, “uygunsuz davranışlardan kaçınma” ortalaması yüksek, “sportmenlik davranışı toplam” ortalaması yüksek, olarak saptanmıştır.Beden Eğitimi Dersine Yönelik

Tutumlarının;Cinsiyet Değişkenine Göre Kadınların bilişsel tutum puanları , erkeklerin bilişsel tutum puanlarından yüksek bulunmuştur. Lise Değişkenine Göre Spor lisesi öğrencilerinin davranışsal tutum puanları, diğer lisesi öğrencilerinin davranışsal tutum puanlarından yüksek bulunmuştur. Boş Zaman Egzersiz Sıklığı Değişkenine Göre Öğrencilerin duyuşsal tutum puanları boş zaman egzersiz sıklığı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bir Klüpte Düzenli Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Öğrencilerin bilişsel tutum puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrencilerin duyuşsal tutum puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrencilerin davranışsal tutum puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum toplam puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Sportmenlik Davranışları;Cinsiyet Değişkenine Göre Kadınların sportmenlik davranışı toplam puanları, erkeklerin sportmenlik davranışı toplam puanlarından yüksek bulunmuştur. Lise Türü Değişkenine Göre Spor lisesi öğrencilerinin uygun davranışlar sergileme puanları, diğer lisesi öğrencilerinin uygun davranışlar sergileme puanlarından yüksek bulunmuştur. Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin uygun davranışlar sergileme puanları sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrencilerin sportmenlik davranışı toplam puanları sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Boş Zaman Egzersiz Sıklığı Değişkenine Göre Öğrencilerin uygunsuz davranışlardan kaçınma puanları boş zaman egzersiz sıklığı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bir Klüpte Düzenli Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Öğrencilerin uygun davranışlar sergileme puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrencilerin uygunsuz davranışlardan kaçınma puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrencilerin sportmenlik davranışı toplam puanları bir klüpte düzenli spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Akandere, M., Özyalvaç, N. T., & Duman, S. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (24), 1-10.
- Altun, M., & Güvendi, B. (2019) "Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sportmenlik Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi". OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 11(18), 2224-2240.
- Güllü, M. & Güçlü; M. (2009) "Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Geliştirilmesi" Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Cilt 3, Sayı 2.
- Hacıcaferoğlu, S., Selçuk, M. H., Hacıcaferoğlu, B., & Karataş, Ö. (2015). "Ortaokullarda İşlenen Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin, Sportmenlik Davranışlarına Katkısının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi". International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS), 3(4), 557-566.
- Hekim, M. & Tokgöz M. (2017) "Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi" (Burdur Örneği) Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi / Cilt: 3 Sayı:1 Journal of International Sport Sciences / Volume: 3 Issue: 1.
- Kaya, O., Murathan, T., & Murathan, F. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları, 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, 20-22.
- Koç, M., Murathan, F. Yetiş, Ü. & Murathan, T. (2015). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Spor Kavramına İlişkin Algıları, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(9), 294-303.
- Koç, Y. (2013) "Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışı Ölçeği" Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 15-1.

Sezer, U., Ektirici, A., Özbal A, F., & Atlı K. (2015) ‘‘Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sportmenlik Davranışlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi’’ Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi / Cilt: 1 Sayı:1 Journal Of International SportSciences / Volume: 1 Issue: 1.

Siedentop, D., Hastie, P.A. & Mars van der H. (2004). Complete Guide to Sport Education. Champaign, IL: Human Kinetics. (ss. 1-11).

Tanrıverdi, H. (2012). ‘‘Spor Ahlakı ve Şiddet’’. The Journal of Academic Social Science Studies, 5(8), 1071–1093.

Vidoni, C., & Ward, P. (2009). ‘‘Effects Of Fair-Play Instruction On Student Social Skills During A Middle School Sport Education Unit’’. Physical Education and Sport Pedagogy, 14(3), 285-310.

Yılmaz, A., Esentürk, O. Ğ., & İlhan, E. L. (2017). Ortaokul öğrencilerinin ahlaki gelişimleri açısından sportmenlik yönelimleri. International Journal of Human Sciences, 14(3), 4970-4988.